

Fremdeles ubesvarte spørsmål

Joar Øveraas Halvorsen
førsteamanuensis og psykologspesialist

Alexander Olsen

Ragnhild Klingenberg Stokke
Yngre psykologers utvalg ypu@psykologforeningen.no

Fortsatt har vi ikke fått svar på hvilke fordeler medlemmene i Psykologforeningen har av å inkludere nye grupper i foreningen. Vi mener foreningen skal fortsette å være både en fagforening og en faglig forening – uten nye faggrupper som medlemmer.

FRAGMENTERING: Ved å forandre medlemskriteriene mener vi at Psykologforeningen langt på vei legger til rette for oppsplitting av profesjonen, heller enn integrering av fagfeltet, skriver Joar Øveraas Halvorsen, Alexander Olsen og Ragnhild Klingenberg Stokke. Foto: YAY Micro

DEBATT: PROFESJON I ENDRING

Hvem skal få bli medlem i Norsk Psykologforening? Hvordan og av hvem skal psykologfaget forvaltes? Debatten har gått høyt i Tidsskriftet i hele år. Psykologforeningens sentralstyre vil foreslå for Landsmøtet i november at mastere med EuroPsy-kompetanse skal kunne bli medlemmer. Halvorsen, Olsen og Stokke synes ikke det finnes gode grunner for å endre medlemskapskriteriene. Her kan du laste ned et kompendium over alt Tidsskriftet har skrevet om emnet fra 2006 til i dag.

Som påpekt av Kärki i septembernummeret bør det mest sentrale spørsmålet i debatten om medlemskap i foreningen være: Hvilke eksplisitte fordeler er det for den allerede eksisterende medlemsmassen i Psykologforeningen ved å inkludere nye faggrupper? Det kanskje mest slående med debatten til nå er at presidentskapet ikke har maktet å artikulere et eneste argument om hvilke fordeler det vil være for psykologene å endre medlemskapskriteriene.

I en reportasje i Tidsskriftets augustnummer er det interessant å merke seg at presidentskapet bruker fagetikk som et av hovedargumentene for endring i medlemskapskriteriene: Vi må tilby andre faggrupper medlemskap for å kontrollere at de utøver sin yrkesrolle på en etisk forsvarlig måte. Vi stiller oss undrende til at Psykologforeningen skal ha et ansvar for å se til at andre utøver sitt fag på en faglig og etisk forsvarlig måte. Dessuten tror vi at de aktuelle gruppene evner å ivareta både egen faglighet og fagetikk på egen hånd.

Alene om fagutvikling?

Hofgaard argumenterer for at Psykologforeningen bør romme alle deler av psykologien og utvikle disse videre. Dette er et ambisiøst mål, men det er betryggende å se at Psykologforeningen ikke stiller alene når det gjelder denne utfordringen. I Norge har vi fire universiteter og flere høyskoler

som driver utdanningsvirksomhet og fagutvikling innenfor psykologi og tilgrensende områder. Det er grunn til å anta at disse institusjonene tar dette samfunnsoppdraget på alvor. Vi mener at Psykologforeningen vanskelig vil kunne stå i posisjon til å kunne utfordre fagutviklingen som foregår på disse institusjonene, og er dermed ikke bekymret for at faget vil stagnere dersom man bestemmer seg for å ikke inkludere andre faggrupper som medlemmer. Samtidig er det selvfølgelig viktig at foreningen tar ansvar for å være orientert om den fagutviklingen som pågår for å kunne påvirke og influere utviklingen. Psykologforeningen har allerede medlemmer som driver med forskning og fagutvikling både på universiteter, høyskoler og andre relevante institusjoner. Ved å interessere seg for disse medlemmene og legge til rette for samspill vil man kunne ha stor innvirkning på pågående fagutvikling. Dette har Psykologforeningen lyktes med tidligere, og vi ser ingen grunn til at man ikke skal kunne lykkes med det også i fremtiden, uten å endre medlemskriteriene.

Er vi for helseorientert?

Et annet argument som brukes for å inkludere nye faggrupper, er at Psykologforeningen står i fare for å få en «klinisk slagside» og ikke representere «bredden i norsk psykologi». Forslaget til endringer i medlemskriteriene sikrer at kun masterutdannede som tilfredsstillt EuroPsy-kravene, skal kunne søke medlemskap i Psykologforeningen. Etter foreningens egne beregninger vil kun et mindretall av de masterutdannede fra Norge tilfredsstillt kravene til EuroPsy. Hvis dette stemmer, skyter presidentskapet hull i sin egen argumentasjon: Hvis så få masterutdannede vil kvalifisere for medlemskap, vil Psykologforeningen heller ikke i fremtiden representere «bredden i norsk psykologi» og vil fortsette å være en «helseorientert faglig forening».

Psykologforeningens historie er i all hovedsak en relativt vellykket historie om psykologers kamp for å bli anerkjent som helsepersonell og den fortsatte kampen om stadig utvidete rettigheter i denne rollen. Vi er likevel enige med presidentskapet i at psykologi er mer enn bare terapi. Men som vi skrev i septemhernummeret, er det en mye større faglig bredde i foreningens nåværende medlemsmasse enn det presidentskapet vil ha oss til å tro. Det som gjør oss til en profesjon med felles identitet, er at vi har samme grunnutdanning, og ikke at alle ferdigutdannede psykologer jobber i klinikken. Dette er etter vårt syn en vesentlig forskjell.

Vi mener at presidentskapet skyter med løskrutt når det fremsettes at psykologers kompetanse i fremtiden ikke vil være relevant innenfor andre områder enn helse. Psykologers grunnkompetanse, som består av grundig kunnskap om basalemner i tillegg til klinisk kompetanse, er og vil fortsette å være viktig når man arbeider innenfor områder av psykologien som ofte ikke blir sett på som helseorientert, slik som organisasjonspsykologi, helt uavhengig om man inkluderer nye faggrupper eller ei.

Argumentasjonen om at man må inkludere nye faggrupper for å unngå å bli for helseorientert, er derfor etter vårt syn ikke et gyldig argument. Mastere i klinisk helsevitenskap og medisinerer jobber i tilgrensende fagfelt, men det er forskjellige profesjoner med tilhørighet til ulike fagforeninger. På samme måte er psykologer i dag forskjellige fra andre yrkesgrupper med kompetanse innenfor psykologi. Når presidentskapet er bekymret for at Psykologforeningen skal bli for helseorientert, ignorerer de at til og med den amerikanske psykologforeningen for nesten ti år siden definerte psykologi som en *helseprofesjon*.

Heller mer attraktiv for psykologer

Det er vanskelig å spå hvilke utfordringer psykologer vil møte i fremtiden. Kunnskap er ikke statisk, og for å kunne tilpasse seg fremtidens behov må man være tilpasningsdyktig og utvikle faget videre.

Vi mener at Psykologforeningen vil kunne løse denne utfordringen best ved å være i front når det gjelder utvikling av egen profesjon. Psykologforeningen må gjøre seg mer attraktive for psykologer som for eksempel jobber med forskning eller organisasjonspsykologi, heller enn å inkludere andre yrkesgrupper som «alibi» for å kunne vise til kompetanse på disse områdene. Ved å forandre medlemskriteriene mener vi at Psykologforeningen langt på vei legger til rette for fragmentering av profesjonen, heller enn integrering av fagfeltet.

Psykologforeningen har fram til nå maktet å balansere mellom å være både en fagforening og en faglig forening, og vi mener at foreningen vil kunne balansere dette også i fremtiden – uten nye faggrupper som medlemmer. Vi tror derimot at å inkludere nye yrkesgrupper vil gjøre denne balansen vanskeligere. Spissingen av vår fagkompetanse rettet mot helse, sammen med et solid profesjonspolitisk arbeid, har gitt oss gode eksempler på at psykologer ikke bare fungerer godt som tjenesteleverandører, men også i større grad opererer som premissleverandører på sentrale felt.

EuroPsy må kvalitetssikres

Psykologforeningen har over lengre tid arbeidet målrettet for å bidra til utarbeidelsen av en felles standard for psykologer i Europa. Vi støtter dette, og mener at en slik standard vil kunne få positive konsekvenser også for norske psykologer. Psykologforeningen har etablert en nasjonal tildelingskomité, og et titall søkere har allerede fått innstilt sine søknader som godkjent. Problemet er at EuroPsy på tross av gode intensjoner har et stykke å gå før en reell kvalitetssikring kan sies å være oppfylt. For eksempel er ikke det sentrale registeret funksjonelt enda, slik at instillingene om godkjennelse fra Norge ikke er behandlet, med den konsekvens at ingen foreløpig har fått utstedt EuroPsy-sertifikat.

Gjennomslagskraften EuroPsy vil ha i Europa og Norge, gjenstår å se. Norge ansees som et pilotland for utprøving av registeret, men bare fremtiden vil vise om dette registeret og forvaltningen av det vil oppfylle de høye standardene vi alle ønsker oss. Det er imidlertid interessant å merke seg at EU har avvist å gjøre EuroPsy til et direktiv for psykologiutdanninger i Europa. Å fremme forslag om endring i medlemskriteriene med kvalitetsikring via EuroPsy som et av de viktigste premissene er derfor etter vårt syn uheldig på det nåværende tidspunkt.

«Black box warning»

Hvis de foreslåtte endringene i medlemskapskriteriene vedtas, foreslår vi tre «black box warnings» mot fremtidige misforståelser:

- 1 Til psykologer som er medlemmer i Psykologforeningen: Hvorfor en endring i medlemskriteriene er en fordel for deg som psykolog, er usikkert. Som en kompensasjon tilbys du imidlertid A-medlemskap i foreningen.
- 2 Til andre faggrupper som vil søke medlemskap i Psykologforeningen: Du kan nå søke B-medlemskap i Psykologforeningen. Vær oppmerksom på at B-medlemskap innebærer følgende to begrensninger: (a) Ditt medlemskap er sannsynligvis uønsket av flertallet av de allerede eksisterende medlemmene i foreningen, og derfor (b) gis du begrensede rettigheter som medlem av foreningen.
- 3 Til deg som vil jobbe med psykisk helse: Studer medisin! Du vil ha det samme ansvaret og kunne utføre de samme arbeidsoppgavene som en psykolog. Som en bonus har du mulighet til å bli medlem i en fagforening som fremmer dine faglige og profesjonspolitiske interesser.

joar.halvorsen@svt.ntnu.no